

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII., Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 150 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 17.

Sreda 29. februarja 1928.

Leto III.

Zborovanje Internacionale.

Priloga mednarodnega kongresa. — Boj za mednarodni osemurni delavnik.

Curich, 25. februarja.

Danes se je tukaj sestala eksekutiva socialistične delavske Internacionale na dvodnevno sejo biroja ter različnih komisij Internacionale. Zasedanje eksekutive je zelo dobro poseženo; zastopane so vse važnejše dežele. Med delegati so Oto Bauer (Avstrija), Crispian in Wels (Nemčija), Bracke (Francija), Cramp (Anglija), Abrahamovič (Rusija), Grimm (Švica) in Adelheid Popp kot zastopnica mednarodnega socialističnega ženskega odbora. V današnji seji je podal Friderik Adler poročilo tajništva, ki vsebuje pregled političnih dogodkov od zadnjega zborovanja eksekutive. Na dnevnem redu je pred vsem priprava za mednarodni kongres, ki se bo vršil v mesecu avgustu, za kar so komisije, ki se posvetujejo o razorožitvi ter o kolonijalnih vprašanjih, izvršile važne predpriprave. Nadalje se eksekutiva bavi s celo vrsto aktualnih političnih ter organizatoričnih vprašanj.

Na prvem mestu stoji obramba proti najnovejšemu napadu konzervativne angleške vlade na mednarodno konvencijo osemurnega delavnika.

Glede tega vprašanja je dospel dopis od mednarodne strokovne zveze, ki želi najtesnejše sodelovanje obeh mednarodnih organizacij. Zlasti bi se naj letos vršile na dan 1. majnika v vseh državah demonstracije, v katerih se naj poziva proletariat na borbo za mednarodno osiguranje osemurnika.

Povodom tega je curiška socialno-demokratska stranka priredila mednarodni socialistični teden, pri katerem nastopa cela vrsta socialističnih govornikov.

Dosedaj ni reakcionarna švicarska vlada dovoljevala inozemskim socialističnim govornikom, da bi nastopali z govori. Sedaj pa smejo govoriti, vendar samo pred povabljenimi ozir. organiziranimi sodruhi. Do sedaj sta nastopila Bracke in Crispian, Francoz ter Nemc, oba na enem shodu, ki sta žela viharne ovacije. Govorila sta o politični situaciji ter o predstojećih volitvah v njihovih državah. Skupni nastop francoskih in nemških sodrugov nudi upanje na napredek socialne demokracije obeh teh držav. Nadalje sta govorila tudi Cramp (Anglija) ter Abrahamovič (Rusija).

valstva, ki ima najmanj, ščititi pa one sloje, ki imajo vsega dovolj.

Gospodje, mislim, da je bila principijelna napaka, ki jo je storil davčni odbor, ta, da je odbil davek na skupni dohodek, ker je bil le ta oni, ki bi po mojem mnenju obremenil one sloje, ki res kaj imajo, to je veliki kapital in velike dohodke. S to odklonitvijo je davčni odbor pokazal tendenco, ki sem jo prej omenil, in hoče v novem zakonu zaščititi one, ki imajo velike dohodke, obremeniti v veliki večini one, ki imajo manj, to so delavci, uradniki, obrtniki in kmetje.

Tudi progresiva, ki je uvedena v novem zakonu, ni taka, kakor bi morala biti, da bi obremenila one sloje, ki imajo večje dohodke in ki bi to obremenitev lažje prenašali.

Vprašanje obdavčenja je za delavski razred eno najvažnejših vprašanj. Ako so dosedaj delavci morali protestirati proti obdavčenju, je vzrok v tem, da je naša davč. politika od l. 1919. pa do danes taka, da je v velikem delu kriva upropačenja privrede, da je kriva obubožanja delavskega razreda.

Ako vzamete v roke posamezne številke, ki izkazujejo, v koliko je bil danes mali človek, uradnik in delavec, obremenjen, morate ugotoviti, da je plačal samo na posrednih davkih približno 20 odstotkov svojega zaslužka in da torej nikakor ne more kupiti tega, kar potrebuje za sebe in za svojo rodbino. Ako mora mali človek velik del svojih dohodkov dati za obdavčenje, se s tem zmanjša njegova kupna moč in s tem, da se zmanjša njegova kupna moč, je tudi došlo do krize, ki jo vidimo v poljedelstvu, obrti, industriji in povsod drugod.

Poleg tega smo mislili, da hoče današnji zakon, katerega je vlada predložila, imeti pred očmi tendence, da se potom novega davčnega zakona ublaži privredna kriza na ta način, da se oprostijo čimbolj oni sloji, ki ne morejo toliko plačati.

Drugi vzrok nezadovoljstva z današnjo davčno politiko leži v tem, kako je danes obdavčen kapital v naši državi. Ako vzamemo številke, ki si jih nismo izmislili sami, ampak so nam jih dali na razpolago naši privredni krogi, vidimo, da znašajo v naši državi dohodki iz kapitala približno 70 milijard dinarjev letno. Ako vzamemo, da imamo v tekočem budžetnem letu 7 in pol milijarde davkov za pokritje rednih stroškov, vidimo, da zneso te 10 odstotkov dohodkov od prej omenjenih 70 milijard.

Ako vzamete drugo številko, da plačamo v naši državi samo 19 odstotkov direktnih davkov, vse drugo pa plačamo na neposrednih davkih. Iz tega pridemo do zaključka, da je skupni dohodek danes obremenjen

samo z 2.01 odstotka, medtem ko mora delavski razred, uradniki in mali kmetje plačati mnogo več. Že po današnjem zakonu morajo plačati uradniki 5 do 6 odstotkov in več od svoje plače, t. j. 3 do 4 krat več, kakor pa prej ugotovljeni 2.01 odstotka. Isto tako morajo delavci danes plačati 3 in pol odstotka svojega zaslužka, torej 1 in pol odstotka več.

Te številke so za delavski razred jasen dokaz, da je bil danes veliki kapital s svojimi velikimi dohodki delno osvobojen, to je, da so veliki kapitalisti plačali mnogo manj, kakor pa bi bili morali napram delavcem, ki žive od danes do jutri.

Gospodje, nočem se spuščati v podrobnosti davka na zemljiško posest, o katerem so govorili že predgovorniki strokovnjaki in ki so dokazali s številkami, da bo po novem zakonu kmet obremenjen bolj, kakor je bil do sedaj. Nočem govoriti tudi o drugih strokah, temveč hočem govoriti samo o tem, kar me najbolj interesira, to je davek na zaslužek delavcev, uradnikov in drugih.

Najprej moram poudariti, da se je v tem projektu davčnega zakona, kadar se je ugotavljajo dohodke in obdavčenje delavcev in uradnikov, pozabilo ono, kar je delavski razred zahteval, da se ugotovi eksistenčni minimum, ki ga mora imeti vsak človek za svoje preživljanje in za preživljanje svoje rodbine.

Konstatirati moram, da se gospodje, ki so delali ta zakon, niso ozirali na to, marveč so že dosedaj obstoječi eksistenčni minimum znižali od 500 na 400 dinarjev mesečno. Ako primerjamo eksistenčni minimum v drugih državah, v Češki, Nemčiji itd., vidimo, da je naš eksistenčni minimum absolutno nezadosten, in da se gospodje s tem eksistenčnim minimumom — da rečem po domače — delajo norca iz delavcev in uradnikov. V Nemčiji znaša ta eksistenčni minimum za posamezno osebo letno 16.000 Din. Na Angleškem 30.000 Din, v Italiji 9000 Din, v Nemški Avstriji pa 11.000 Din. Razen tega je pa dovoljena še oprostitev za vsakega otroka in za ženo. Pri nas je pa v novem zakonu določen eksistenčni minimum za vsakega davčnega obvezanca na 400 dinarjev mesečno ali 4800 Din letno in potem še za vsakega otroka po 100 dinarjev mesečno.

Poleg tega je treba ugotoviti še nekaj drugega. Ko se je ugotavljala davčna stopnja industrije, rente in drugo, so se vzele vse okolnosti v poštev, da se zniža ta stopnja. Pri industriji se je šlo celo tako daleč, da so se vpoštevale obresti, ki jih mora industrijalec plačati od svojih dolgov, in se za to vsoto ni obremenil, medtem ko se za obremenitev delavstva ne upošteva nič.

(Konec prihodnjič.)

Slava spominu s. Franceta Železnikarja!

Intimna proslava spomina na s. Franceta Železnikarja, ki je preminul pred 25 leti, se je vršila na prav sijajen in družaben način. Krajevna organizacija ljubljanska je izdala osebnabavila na svoje člane, iskrene prijatelje pokreta ter zlasti tudi povabila vse sodruge, ki so s pokojnim sodrugom delali in trpeli vse takratne muke in preganjanja. Večeru je predsedoval s. Jože Kopač. Zgodovino življenja s. Železnikarja pa je opisal lg. Mihevc v daljšem govoru. Iz njegovega govora je izvenela doba najhujšega preganjanja, ki ga je pretrpel naš pokret v svojem početku tudi pri nas. Sodrug I. Mlinar se je pridružil proslavi v imenu pokrajinskega načelstva SSJ v Mariboru ter poudaril zlasti vrline, ki jih je imel pokojnik. Železnikar je bil značaj, ki je imel takorekoč geslo: Delavci, združite se in učite se, kako si izboljšate svoj položaj. Zahteval je absolutno disciplino in osebno poštenost od vsakega sodruga.

Na sestanku so bili najiskreneje pozdravljeni navzoči sodruhi iz Železnikarjeve dobe ss. Düh, Bajda, Tekavc, Hönigman in Mihler.

Pri prireditvi so sodelovali delavsko pevsko društvo »Cankar«, ki je zapelo pesmi: Delavski pozdrav, Internacionale, Slava delu in Zbujenje duhov. S. Bitežnik je deklamiral Zupančičevo Grobovi tuljijo in Aškerčovo Pesem o premojarju.

Po absolviranem oficijelnem dnevnem redu se je razvil prost, jako živahen večer, pri katerem sta se prav prijetno uveljavila pevsko društvo »Cankar« in ss. Bajda, Tekavc in Kopač s svojimi prednašanji.

Tako se je ob najlepšem soglasju in navdušenju završil spominski večer, ki se je vršil s soboto, dne 25. t. m. v salonu hotela »Lloyd«.

V nedeljo ob 10. dopoldne pa je delavstvo položilo trnjevenec s trakovi krajevnih organizacij na grob s. Železnikarja.

V Gradišču se je zbralo nekaj sodrugov in železničarska godba »Zarja«, ki so odkorakali z vencem in štirim organizacijskimi zastavami na pokopališče Sv. Kristofa. Delavstvo, ki je bilo avizirano, da se zbere tam, je že bilo zbrano. Ob grobu je govoril s. Kopač s čustvom in obljubil v imenu udeležencev, da hočemo delati za emancipacijo delavskega razreda do osvoboditve. Tudi ob grobu je zapelo društvo »Cankar« dve žalostinki in »Zarja« zaigrala v srce segajočo posmrtnico. Končno so se zastave sklonile ob grobu in navzoči sodruhi so obsuli grob z rdečimi nageljčki.

Udeleženci so se nato vrnili v sprevedu v mesto.

Slava spominu s. Franceta Železnikarja!

Novi davčni zakon.

Iz govora s. Petejana v Narodni skupščini dne 3. febr. t. l.

Gospodje narodni poslanci! Mi vsi, osobito pa delavci in uradniki, smo želeli, da bi vlada prinesla zakon o izenačenju davkov. Želeli in pričakovali smo to radi tega, ker je bilo dosedanje obdavčenje absolutno nepravilno, ki ni odgovarjalo niti posameznim dohodkom, niti posameznim pokrajinam. Zato je bilo veliko pričakovanje, da bo ta zakon, ki ga je

vlada donesla, vsaj nekoliko odgovarjal temu, kar smo pričakovali. Toda v kolikor sem preštudiral ta zakon, sem se prepričal, da nam ne bo prinesel izenačenja, katero smo pričakovali in želeli.

Že na prvi pogled vidimo, da je tendenca zakona, četudi ni izražena v vseh točkah, ta, da hoče zakon obremeniti večinoma oni del prebi-

Seja ljubljanskega občinskega sveta.

Krščanski socialist Anton Marinček odložil mandat. — Protest in pritožba zoper nezakonit odlok velikega župana. — Najetje posojila 6 milijonov dinarjev za zgradbo majhnih stanovanj. — Soglasno sprejet predlog sodrugov Likarja in Miklošiča glede posojila 2 milijonov iz fonda delov dela za zgradbo delavskih stanovanj. — Bedasta taktika klerikalcev.

V petek, 24. februarja, se je vršila izredna seja ljubljanskega občinskega sveta. Župan je med drugim poročal, da je krščanski socialist Anton Marinček odložil mesto občinskega svetnika »zaradi rodbinskih razmer«, — namreč zaradi nezdravih razmer v rodbini SLS. Z Marinčkom je odšel

iz vrst klerikalnih občinskih svetnikov zadnji krščanski socialist.

Nato je župan sporočil, da je veliki župan razveljavil volitve v občinske odseke. Kakor že zadnjič omenjeno, so se te volitve izvršile popolnoma pravilno in zakonito. Omenjeni odlok velikega župana ni ute-

Cenen nakup blaga

in k temu še znatne plačilne olajšave samo pri dobro znani tordki

L. ORNIK

Maribor, Koroška 9

Bogata izbira vsevrstnega tekstilnega blaga in vseh oblačilnih predmetov.

Vse kar kdo za obleči si želi
Pri ORNIKU na obroke lahko dobi.

meljen v zakonu. Čudno je, da je tak odlok mogel izdati veliki župan, ki je celo sam profesor samoupravnega prava na ljubljanski univerzi. Pač pa je ta odlok prišel prav klerikalcem, ki so z njim nekoliko maskirali svojo blamažo na predzadnji občinski seji in so na to sejo takorekoč prijezdili na konju velikega župana. — Ker je ta odlok nezakonit, sta se tudi sodr. Likar in Miklošič pridružila protestu in sta glasovala za to, da vložijo občinski svet pritožbo. — Ta predlog je bil tudi sprejet.

Če so se torej volitve v odseke na predzadnji seji izvršile po predpisih zakona, pa s tem še ni rečeno, da bi zoper nje ne imeli ničesar ugovarjati. Nasprotno — rezultat volitev ni odgovarjal demokratični zahtevi, da naj sestava odsekov in gospodarskih odborov kar najbolj odgovarja razmerju sil, zastopanih v plenumu občinskega sveta. Tudi to so zakrivilo klerikalci, ker so na predzadnji seji pobegnili iz dvorane in so s tem omogočili samostojnim demokratom, da so izvolili večja svoja zastopstva, kakor jim je šlo. V tej točki bi bila pač potrebna korektura ne samo iz spoštovanja do demokratičnih načel, temveč tudi radi uspešnejšega stvarnega dela, ki ga ljubljansko prebivalstvo, zlasti pa delavstvo, nujno zahteva od občinskega sveta.

Nato se je prešlo k volitvi in h konstituiranju odsekov. Naša sodruga sta bila izvoljena v one odseke, katere sta zahtevala. Glede volitev načelnikov odsekov je naš strankin forum stvarno razpravljalo. Obveljalo je stališče, da to vprašanje ni bistvenega pomena. Z ozirom na sestavo odsekov, v katerih imajo klerikalci in demokrati po 4 člane, bi odločal med klerikalci in demokrati žreb, če bi se naš član vzdržal volitev.

Delazmožnost odsekov občinskega sveta bi postala s tem stvar hazardne igre. Važno pa je sledeče: relativno najmočnejša stranka v občinskem

svetu so demokrati, to je rezultat volitev. Demokrati so torej po demokratičnih principih delovna večina in v odsekih se mora odražati dejansko stanje občinskega sveta. Če bi se izvršile volitve strogo po črkah statuta, bi tako stanje nastalo že z glasovanjem v občinskem svetu. Demokrati bi dobili pri glasovanju v vsak odsek po eno mesto več od klerikalcev. Ker pa so demokrati eno svoje mesto odstopili manjšini, zato sta socialistična odbornika pravilno glasovala za načelnika iz vrst SDS, ker se klerikalci in demokrati niso glede odsekov sporazumeli. Poudarjamo, da bi bilo napačno poimovanje manjšinskega opozicijskega zastopstva, če bo kdo hotel, da bi manjšina sedaj na tem zgolj tehničnem in taktičnem vprašanju strmo glasila občinski svet. Le ti nagibi so bili merodajni za to, da sta se socialistična odbornika udeležila glasovanja v odsekih, niso pa bili merodajni za glasovanje razlogi, ki jih je na javni seji podal za dekaliste inž. Gustinčič.

Nadaljna točka dnevnega reda je bilo sklepanje o najetju šestmilijonskega posojila za zidanje majhnih stanovanj. Mi zahtevamo za sedaj, da se zgradi v najkrajšem času čim večje število majhnih delavskih stanovanj, ki naj jih občina oddaja po najnižji najemni, da jo bodo mogli plačevati tudi slabo plačani delavci. Sodr. Miklavčič in Likar sta glasovala za ta predlog, ki je bil sprejet soglasno.

Sodr. Likar in Miklošič sta na to

stavila še nujen predlog, naj tudi ljubljanska občina brez odloga ukrene, da dobi iz fonda borz dela brezobrestno posojilo za zidanje delavskih hiš. Po časopisnih vesteh bi Ljubljana mogla dobiti dva milijona takega posojila. Po pravilniku o borzah dela imajo pravico do takih posojil v prvi vrsti občine in šele v drugi vrsti privatne zadrage. Tudi ta predlog je bil sprejet soglasno. Zanj so glasovali tudi klerikalci in je sedaj njihova dolžnost, da pri ministru, kjer imajo odločilen vpliv, zahtevajo, da se ljubljanski občini čimprej izplača to posojilo.

Iz tega se razvidi, da so se klerikalci v tem delu seje zadržali čisto pametno. Prav pameten predlog je nato stavil klerikalec Orehek, da naj se enako, kakor v odseke, tudi v gospodarske odbore in v Mestno hranilnico izvršijo volitve na podlagi proporca. Za ta predlog, ki je bil povsem umesten, bi bili glasovali tudi naši sodrugji in so se za ta predlog — kolikor nam je znano — končno odločili tudi dekalisti, tako da bi bil ta predlog gotovo sprejet. V tem trenutku pa je klerikalce zopet pamet zapustila in so sami brez vsakega poudara ta svoj lastni predlog — umaknili.

To brezglavo postopanje klerikalcev dokazuje, da so izgubili vsakršno razsodnost ali pa da hočejo igrati v občinskem svetu komedijo, da bi tako dosegli razpust občinskega sveta in priklicali na ljubljanski magistrat komisarja.

Pismo iz Beograda.

»Radnička knjiga« in lov na delavstvo.

Beograd, 25. februarja.

Poznano vam je, da hodi naš ministrski predsednik zelo rad na lov in da se njemu na čast taki lovi čisto prirejajo. Seveda se mu to šteje v zlo in se čisto zabavlja, češ, da s tem zanemarija svoje dolžnosti kot ministrski predsednik in minister za notranje zadeve.

Predsednik beograjske občine, ki je ob enem minister prosvete, prireja tudi love in da ne izgublja svojega tako dragocenega časa, ga prireja po svojih lovcih — beograjskih policajih — in to ne morda, kakor ministrski predsednik, na divje kozle, srne in zajce, temveč na ubogo delavsko paro. Opisal vam bom en tak lov in videli bode, kakšno »demokracijo« je čika Ljuba, ki s svojo »demokracijo« vlada, upeljal.

V neko »Ljudsko kuhinjo«, katerih je tukaj vse polno in v katerih se hranijo skoraj vsi delavci in uradniki, stopita med opoldanskim obedom dva policijska agenta in zahtevata od vseh lačnih, da se legitimirajo. Vsak

pokaže svojo legitimacijo: delavsko knjižico (kakršna je v Sloveniji v veljavi, domovinski list, krstni list, potrdilo beograjske policije, da se je prijavil za bivanje v Beogradu, vojaško knjižico, iz katere je razvidno, da je zadostil obveznosti in še kako legitimacijo svoje strokovne ali kulturne organizacije v Beogradu. Človek bi mislil, da se je s temi dokumenti zadostno legitimiral in da bo smel zopet prijeto za žlico in svoje borno kosilo zaužiti. Jok, policijski agent zahteva neko »Radničko knjigo«, katero izstavlja beograjska policija. Eden med njimi, ki za obstoj take knjižice še vedel ni, še manj pa poznal »demokratičen red« v Beogradu, se legitimira s sledečimi dokumenti: 1. potrdilom beogr. policije, da se je prijavil za bivanje v Beogradu, 2. vojaško knjigo, iz katere je razvidno, da je odslužil svoj kadetski rok in 3. legitimacijo s sliko nek kulturne organizacije v Beogradu. Vse to ni zadostovalo. Takoj je moral izpustiti žlico in slediti žandar-

jem, katerim je bil izročen s še nekimi tovarišmi tudi brez tega beograjskega »pasoša« in odveden v »kvart«. Tamkaj se je njima pridružilo še pet takih grešnikov, ki so nevede kršili beograjsko »demokracijo«, nakar so bili vsi skupaj odvedeni v slavno Glavnjačo in ob 10. uri ponoči zaslišani.

Med temi sedmimi je bil tudi neki soboslikar, kateremu je med delom zmanjkalo neke barve in jo je hotel iti kupiti. Odšel je od svojega delovnega prostora v delovni obleki, seveda opackan, kakor so že vsi slikarji, s čopičem v roki. Med potjo ga neki policaj legitimira. O, nesrečni slikar! Pustil je svoje dokumente v suknjicu na delovnem prostoru in se ni mogel legitimirati ter prosi policajca, da bi šel z njim do delovnega prostora, kjer ima svoj suknjič in v njemu zahtevane legitimacije. Jok, policajca za to ni imel »vremena« in ga odvede v »kvart« in od tam z nami vred v Glavnjačo!

V Glavnjači smo od 1. ure popoldne pa do 10. ure zvečer štirikrat menjali kvartir in sem konstatiral, da je ta lov jako uspešen, ker je bilo vse prenapolnjeno. Obstali smo v neki 5 kvadratnih metrov veliki sobi z betonskim podom in bilo nas je toliko, da nismo imeli prostora ne za sedeti, še manj pa za ležati — morali smo celo noč stati.

Brez takozvanega »starešina« tukaj v Beogradu nič ne more obstajati in »funkcionisati«, tako tudi ne v Glavnjači. Vsaka soba ima svojega »starešina« in to je vedno tisti, ki je že najdalje v sobi in ki je po mojem mnenju tudi največji grešnik. On je »dužan«, da gleda na red in disciplino v sobi. Poleg tega ima nalogo, da preišče vsakemu »cuvoksu«, kakor jih on imenuje, vse žepe in odvzame nož in svičnik. Nož zato, da se ne bi »pobunili« proti temu demokratičnemu redu, a svičnik zato, da se ne bi moglo kakega znanca ali prijatelja, ki je imel srečo to noč spati v svojem stanovanju, obvestiti o svoji usodi. »Starešina« nam je prav točno vse žepe pregledal in še posebno pazljivo je polagal na denarnico. Gotovo se je bal, da po noči, ako nekdo stoji malo zadrema, ne bi bil okraden — torej bil je prav vesten v svoji »dužnosti«.

Neki »prečan« — tako tukaj pravijo nam, ki smo prišli iz one strani Save ali Donave v to demokratično prestolico — ni mogel razumeti, da ima ta »starešina« take »dužnosti« in še celo take, da sme prešteti denar v denarnici in se mu je uprl. Pa je revez »takratko« potegnil. »Starešina« — da ne izgubi na avtoriteti — ga je prav pošteno premlatil in na to še pristavil: »Kad Ti ovo nije dosta, znaš da Te mogu, da Te j... i v d...!«

ANGELO CERKVENIK:

Očiščenje,

13

krlževa pot mnogih, ki so verjeli v lepoto in ljubezen, tragedija v šestih scenah.

Ravnatelj: Ne vam... njemu bo verjel. Saj že zdaj verjame. (Hitro, pronikljivo.) Mar mislite, da bi vas bil drugače peljal na ples! Verjemite mi! V vas vidi še vedno le vlačugo in zato je hotel očistiti vas... obnašal se je kakor afriški noj... Pred vsemi je potrdil, da ste še vedno vlačuga, vlačuga...

Žena (resignirano): Vlačuga sem, vem!

Ravnatelj (jo hoče objeti): No golobica, sedi semkaj k meni, na kolena!

Žena (razposajeno): Vlačuga v sprejemnici, na kolenih policijskega ravnatelja... ne, to ne gre! No, in če bom danes zvečer vaša, kaj bo potem?

Ravnatelj: Potem bo vse dobro. Žena — za ženo! Vse bo dobro! Le to hočem doživeti, da bi mi mogel zabrusiti v obraz: ženo za — ženo... tudi vaša žena je postala poštena žena, gospod doktor...

Žena (odločno): Nikdar ne boste tega doživeli! Tepec ste in ostudnik! Nikdar! Moj mož je — mož! Moj mož ve, kdo sem, moj mož mi veruje, ker me pozna! Jaz trdo verujem vanj, jaz dam svoje življenje zanj. (Vstane in odide.)

Ravnatelj: Vrag naj jo razume! Upognil jo nisem, jo bom pa zlomil! Prokleta ženska! Pa pojdem danes k Heleni... (Žvižga neko popularno melodijo in se frizira pred ogledalom.) Ta vražja ženska!

Zastor.

V. scena.

Pol ure pozneje ob luninem svitu na verandi nad morjem. V kamini prasketa ogenj. Morje se lesketa v stoterih nijansah zeleno-modre površine. Burja brije pošastno. Iz stolpa vodi na verando dolga lestva.

Žena prihiti na verando. Odeta je z zimskim plaščem.

Žena: Tudi tukaj ga ni. Kam je šel. (Se zagleda v peneče se valovje morja.) Kako se bojim... Ali bo prestal to preizkušnjo... Ali bo moja vera potrjena... Jaz dvomim... Zakaj dvomim? Ko bi bilo že dopolnjeno... Verujem, verujem... ne morem misliti si, da bi ga morala nehati ljubiti... Ali sem ljubila vero... Hitro, hitro... (Zakliče.) Boris, Boris! (Burja močno zatuli.) Strah me je. Kam je šel? Boris, Boris.

Mož: Takoj pridem. (Ni ga še videti.)

Žena (gre k vratom): Kje si bil?

Mož (stopa po lestvi navzdol; oblečen je v dolgo, črno haljo.): Kje neki? Pri mojih zvezdah!

Žena: Pridi doli.

Mož: Pojdi raje ti gori; videla boš, kako daleč sem spopolnil zvezdogled...

Žena: Ne zdaj... (Mož stopa po lestvi nizdol.) Danes mi je tako tesno tukaj v prsih. Hotela sem te nekaj — nekaj težkega vprašati. (Odloži plašč in klobuk ter sede.) Povej, Boris, saj si prepričan, da te imam rada?

Mož (se začudi): Tako čudno je tvoje vprašanje, Valja, in tako nepotrebno.

Žena: Ni nepotrebno. Zelo potrebno mi je, slišati iz tvojih ust, da me ljubiš...

Mož (monotono): Valja, če baš hočeš slišati, zakaj ti ne bi povedal? (Jo poljubi.) Toda razumeti ne morem...

Žena: Umrla bom; še danes mogoče.

Mož: Kaj ti vse ne pride na misel! Pozabi na te neumnosti. Pojdi, greva raje k zvezdam.

Žena: Pusti to za zdaj in mi raje povej, kaj bi napravil, če bi me, recimo, jutri ali pojutrišnjem prišla policija in me zaprla zaradi vlačugarstva? Dnevnik bi to novico oznanil z debelo tiskanimi črkami: Znana gospa Valja... itd., kaj bi napravil?

Mož (se počasi dvigne): Valja, to tvoje čudno obnašanje... kaj pomeni to?

Žena (kakor da ga ni slišala): Povej, ali te ne bi nekaj streslo, ali te ne bi zbolelo prav na dnu zavesti, ko bi uzrl v časopisu ime — svoje žene, vlačuge... (Prodirljivo.) Ali se ne bi izogibal znanecem, ki bi jih srečaval, ali se ne bi ozrl stran, ko bi čutil, samo čutil porogljiv nasmeh kakšnega svojega prijatelja...

Mož: Nehaj, Valja! Kaj blebetaš!? To so možnosti, ki se ne morejo uresničiti... Jaz ne morem, ne morem verjeti...

Žena: Ženska, ki je preživela dve leti v javni hiši, ki se je privadila različnosti moških obrazov, ki je dajala svoje telo tisočerm najrazbrzdanejšim strastem, takšna ženska zgubi včasih oblast nad seboj.

Mož: Trdo verujem vate, Valja!

Žena: Trdo veruješ... trdo... ta trdnost me straši, Boris! Kajti sama sebi ne morem — verjeti.

(Dalje prihodnjic.)

O higijeni in kaki čistoči v tej sobi ni bilo niti najmanjšega sledu. Posoda v kotu je strašno smrdela, ker se je zelo slabo zapirala. A naš »staršina« kod stari mohar se je tudi v temu znašel in odredil »dežurstvo« za posodo; morali smo menjaje sedeti na slabem pokrovu te posode in tiščati smrad nazaj njo. Samo proti ušem ni mogel najti obrambe, katerih sem se čez noč prav pošteno nalezal.

Pri vsemu temu sem imel še srečo, ker sem drugi dan bil na intervencijo mojega delodajalca izpuščen. Oni pa, za katere ni nihče interveniral, so bili tretji dan šupirani v svoje občine, kamor so pristojni. Mojega prijatelja slikarja nisem več videl in zdí se mi, da je njegov suknič z dokumenti ostal v Beogradu, njega pa so — šupirali.

Tako, ko sem prišel na svobodo, sem si ogledal to »Radniško knjigo«, katero se dobi na policiji. Mislim sem, če dosedanja moja delavska knjžica, iz katere je vse razvidno: kaj in kje sem se učil, kje in koliko časa in kaj sem delal, tukaj več ne velja, potem mora čisto gotovo tukajšnja biti boljša. Pa sem se varal. Moje dosedanje so mi odvzeli in dali drugo s fotografijo, iz katere je razvidno samo moja nacionala, kedaj in pri kom sem delal in na mesto ocene moje sposobnosti, kakor v dosednji knjžici, je upisano, **za kako plačo sem moral delati.** Prideš v Beograd in si najdeš mesto, kjer imaš 45 Din

dnevne plače, kar se ti vpiše v to famozno knjžico. Ker pa s tem ne moreš živeti, napustiš mesto in prideš k drugemu delodajalcu, ki ti potem čisto enostavno reče: jaz ti bom pa dal 30 Din, ker dosedaj si delal za 45 Din. Po mojem mnenju je ta »Radniška knjžica«, ki jo izdaja tukajšnja policija, protizakonita in pravi škandal za Beograd.

Pred par dnevi sta prišle dve Gorenjki s trebuhom za kruhom v Beograd. Ena je imela službo kot služkinja že zagotovljeno s pismom, a druga samo zagotovilo neke svoje tukajšnje prijateljice. Prišedši iz kolo-dvora sta šli v neko gostilno, da se malo okrepcati. Imele sti po smolo. Tukaj jih je izvohala policija in kljub temu, da sta se izkazali s poselskimi knjžicami svojih domovinskih občin, sta morali v zapor. Ona, ki je imela pismo, na podlagi katerega je prišla v Beograd in za katero je pisec na policiji interveniral, je bila drugi dan izpuščena, a druga je bila tretji dan šupirana nazaj v Slovenijo.

Najnesramnejše se z delavstvom postopa v prestolici naše države. Vsem delavkam, delavcem, ki nameravajo nastopiti kako službo ali delo tukaj v Beogradu, pa svetujem, da si pravočasno preskrbijo za policijski »pašus« za Beograd, ali pa, še boljše, da sploh ne hodijo sem. Vrag naj vzame take razmere!

Pozdrav! Kovinarski.

Dnevne novice.

Razpust ljubljanskega občinskega sveta? V krogih SLS se govori, da se je SLS odločila za razpust občinskega sveta. Na magistrat pa ne bi prišel komisar, temveč gerentstvo, obstoječe iz treh članov. Za razpust ni nikakih stvarnih razlogov. Občinski svet se je dosedaj izkazal za delazmožnega, Vsi najvažnejši in daleko-sežnejši sklepi (podaljšanje stanovanjskega zakona, najetje šestmilionjskega posojila in dvamilijonskega posojila iz fonda borze dela) so bili storjeni soglasno. Če pa že hoče SLS razpustiti sedanjí občinski svet, potem pa mora istočasno z razpustom razpisati nove volitve v najkrajšem, po volilnem zakonu možnem roku. Na prihodnji seji občinskega sveta pa bodo morali klerikalci in demokrati precizno povedati, če so za uspešno delovanje občinskega sveta ali pa hočejo komandirati ljubljansko občino z gerenti in komisariji.

Čudne razmere v zdravilišču Klenovnik. Lani je Središnji urad za zavarovanje delavcev otvoril na Hrvatskem novo, prekrasno zdravilišče za tuberkulozno bolne, o čemur smo tudi mi svojčas poročali. Sodeč po opisu in krasnih slikah, ki jih je objavila slavnostna izdaja »Radničke zaštite« za september lanskega leta, je to res zavod, na katerega smo lahko ponosni, ker le malokatera država se more ponašati s takimi zdravilišči. Kljub temu se naši zavarovalci, ki jih pošilja ljubljanski OUZD doli na lečenje, tu ne morejo udomačiti in marsikateri zapusti predčasno in prostovoljno to zdravilišče. Člani, ki so bili že enkrat na Golniku, še posebej čutijo veliko razliko. Kratkotamo, Slovenci se čutijo od Hrvatov zapostavljeni; ali upravičeno ali neupravičeno, to mi ne moremo konstatirati. To bo najbrže vprašanje psihologije in plemenskega antagonizma. Moremo pa verjeti trditvam delavcev, ki so bili na Klenovniku, da se tam iste prošnje, ki se južnim bratom ugodno rešujejo, Slovencem gotovo odbijajo. Hrvati se lahko poslužujejo avtomobila za daljše izlete tudi brez zdravnikovega dovoljenja, Slovencem se še pešizlet ne dovoli. Hišni red je v zdravilišču strog, in prav je tako, ali izgleda, da samo za Slovence. Še nekaj. Pred kratkim se je nahajal v zdravilišču neki M., uradnik OUZD iz Ljubljane. Baje je sledil za koraki svojih rojakov Slovencev in jih za vsako malenkost hodil tožiti upravitelju, hotel se mu prikupiti. Zlasti je imel na piki nekega F., delavca iz Zagorja in se interesiral, če je mogoče socialist. Ker drugače ni mogel zvedeti, je pisal na občinski urad v Zagorje po

podatke o njegovi osebi. Ko se je uveril o njegovi socialistični pripadnosti, je povzročil, da je bil F. predčasno odpuščen iz zdravilišča. Kaj se to pravi?

Velike poverebe v domu za slepe v Baumgartnu pri Dunaju. — Krščansko-socialni predsednik Hübner aretiran — slepi delavci oškodovani za 11.000 šilingov (88.000 Din). Dne 22. t. m. je bil privatni uradnik 48-letni Jurij Hübner, stanujoč na Dunaju, Linzerstrasse 468, aretiran, ker je poneveril navedeno vsoto. Slepci izdelujejo razno blago, ki ga potem predsednik prevzema ter ga vnoveči. Hübner je izdelke sprejemal ter vnovečil, toda denar spravil sam. Zlorabe so se vršile že kaki dve leti in »Arbeiter Zeitung« je ponovno pisala o škandaloznem gospodarstvu dotičnega zavoda, ali vse zastoj. Krščanski socialci so s svojim direktorjem štitali Hübnerja, ki je silno nekrščansko nastopal proti ubogim slepim delavcem, katerim je vedno pretil z besedami: »Wer sich nicht fügt, fliegt!« Ali pa: »Wir machen einen Kaiserschnitt.« Slepci, ki so se pritoževali radi slabega ravnanja, je zmerjal pobožni mož s puntarji, aufviglerji, apaši in podobno. Ko se mu je slepec pritožil, da je lačen, ga je nahrulil: »Kaj, lačen ste? Vi ščuar! Enkrat na dan jesti zadostuje!« To poročilo si naj cenjeni »Slovenec« za uho zapíše, da bo bolje poznal krščansko-socialni »Wiener System«, ali pa si ga naj klerikalci shranijo za prihodnje volitve!

600 strelav v eni minuti. Nek španski artilerijski oficir je izumil strojnico, ki napravi v eni minuti 600 izstrelkov. In razorožitvene konference?

»Liga za zaščito verske svobode« je v Mehiki ilegalna organizacija duhovništva in klerikalcev, ki skrivaj ruje proti Callesovi vladi in prav nič ne izbira sredstev. Sedaj je bil zopet aretiran nek škof in duhovnik ter dva lajka radi veleizdaje. Tem tudi papeževa poslanica na vesoljni katoliški svet radi mehiških mučenikov ne bo dosti koristila. Klerikalci sedaj vidijo, kako prijetno je biti potisnjen v ilegalnost. Mogoče nam pa Korošec sedaj vendar odpravi »Zakon o zaščiti države«, ko je postal policijski ministar.

Med Avstrijo in Čehoslovaško je vizum odpravljen. Kedaj bo pa odpravljen med Avstrijo in Jugoslavijo? Ima vremena!

V Dalmaciji in Hercegovini vlada strašna lakota; 70.000 ljudi nima prške moke in pošilja obupne telegrame v Beograd za pomoč. Medtem pa se naša vlada zopet enkrat igra »krizo«.

Skrajšanje delavnika v Nemčiji. Studije o delavnem času v Nemčiji pokazujejo, da skrajšanje delavnika napreduje. V mesecu aprilu je delalo 159.000 oseb manj kot 48 ur v tednu, v mesecu oktobru pa 174.000 oseb. Studije se nanašajo na 67.099 podjetij, v katerem je zaposlenih 2.904.849 oseb.

V North Bay, Amerika, se je radi eksplozije sesul nek rov in zaprl krog 70 rudarjev. Eksplozija plinov je povzročila tudi požar. 39 rudarjev je ubitih, 12 so dosedaj izkopali živih in upajo še 32 rešiti pogina.

V Whitehaven, Angleška, se je pred 2 meseci radi plinske eksplozije sesul nek rov in so pri tej priliki bili 4 rudarji ubiti. Sedaj je šla komisija, sestojča iz inženirjev in paznikov, vsega skupaj 12 oseb, na lice mesta raziskovati, če bi bile mogoče rov zopet odpreti. Najbrže radi nepredvidnosti so se pa plini znova vneli in je vseh 12 mrtvih.

I. redni občni zbor »Organizacije praktičnih elektro in strojnih tehnikov« se vrši dne 25. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v salonu restavracije pri Levu z običajnim dnevnim redom. — Za organizacijo: Mihael Dobovišek, t. č. predsednik in J. Gabrovšek, t. č. tajnik.

Prevozne olajšave za potnike in blago, namenjeno na VIII. Ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem, ki se vrši letos od 2. do 11. junija, so dovolile sledeče države: Avstrija 25% popusta, Bulgarska po najnižji tarifi, Čehoslovaška 50% in Nemčija 25% popust. Zagotovljene so prevozne olajšave tudi na italijanskih, madžarskih in rumunskih železnicah.

Kožni sejem v Ljubljani na velesejmu se ponovi dne 20. marca t. l. Interesenti naj pošljejo na naslov »Divja koža«, Ljubljana, kože vseh vrst divjačine, dobro sušeno in nestrojene, do 15. marca.

Mož s 600 ženami. Pred dunajskim sodiščem se zagovarja te dni nek bivši igralec, Dobrohruska, star 42 let, od katerih jih je pa že 17 preedel v ječi. Svoječas se je izdajal za nezakonskega sina predstolnaslenika Rudolfa in Marije Vesteria in je znorel s tem celo vrsto žensk, katerim je zelo imponiralo, da smejo imeti opraviti s človekom tako visokega rodu. Enkrat se je predstavil kot huzarski ritmojster v civilu, potem kot »generalni direktor«, kot »rentnik« in celo doli do »šoferja« in »bančnega sluga« je zastopal vse poklice, kakor mu je pač bolje kazalo in s kakršno žensko je imel opraviti. Kadar je katera njegovih nevest uvidela, da jo njen kavalar goljufa, jo je pomiril: »Bodj pametna, saj ne boš nič izgubila. Tvoja naslednica bo zame vse plačala.« In res je vedno z denarjem svoje vsakokratne neveste skušal poravnati škodo, ki jo je imela njena prednica z njim. Njegove oboževalke so se rekrutirale iz različnih družabnih slojev. Bile so med njimi o-skrbnice, branjevke, mesarice in gostilničarke, trgovke, plesalke in igralke, celo grofice in baronice, kakor tudi vlačuge s ceste. Sodnik mu je očital: »Pa zakaj ste se vendar tolikim ženskam bližali?« Odvrnil je: »Jaz ne morem zato. Sem take nature, da moram imeti vsako leto par sto novih žensk. Sicer so me pa same rade imele in so ena za drugo plačevale!« Nekoč se je Dobrohruska celo formalno oženil z neko baronico, vendar je bil zakon kmalu ločen. Obdolžil je takrat nekega aktivnega ministra, da ga je z njegovo ženo goljufal, češ, da ga je zasačil z njo v nedvomljivi situaciji. To dejstvo je Dobrohruska izrabil in iztislil iz ministra precejšnje svote za molčenost in minister, ki se je bal javnega škandala, mu jih je v obliki podpore plačeval. Ker pa je postajal prebrisanec vedno bolj nenasiten, ni preostajalo ministru nič drugega, ko da ga je ovdil sodišču. Ob tej priliki se zagovarja radi izrabljanja zaupanja gospodinjne grofa Antona Karolya, 50letne Luise Nagy. Približal se ji je in jo tako znorel, da mu je ta stara ženska dala vse prihranke, 800 šilingov, potem ves nakit, kar ga je imela in ko ni imela ničesar več, jo je zapeljal, da je nosila grofovo srebrnino v zastavljalnico, ko se je nahajal na poto-

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih uporabijo prihodnjič. — Uprava.

vanju. Ko se je grof vrnil, se mu je vsa skesana spovedala. Grof ji je odpustil pod pogojem, da nesramnega goljufa zapusti. Ali Dobrohruska ni popustil. Ko je bil grof zopet več tednov odsoten, jo je pripravil do tega, da je zopet več dragocenosti, preprog in kožuhovine zastavila. Ko ji je nekoč padla iz ust zlata plomba, je tudi to pobral in prodal. Danes se je radi teh goljufij zagovarjal pred sodiščem, ki ga je kot nepoboljšljivega zločinca obsodilo zopet na 6 let ječe in pozneje v prisilno delavnico, Nagyevo pa na 1 leto zopora. Dobrohruska se je postavil pred sodnike v napoleonsko pozo: »To pa je zelo malo preveč. 6 let in prisilna delavnica, je skupaj 10 let. V slučajih Schattendorf, Wimpasinger, Grosavescu itd. ste pa vse oprostili. Fuj, tako sodišče!« Predsednik ga posvari: »Mirujte takoj, če ne, vam dam še disciplinarno!« Dobrohruska: »Če imam že 10 let, pa naj bo še 24 ur zraven.« Ko je šel proti izhodu, se je obrnil proti auditoriju, kjer so v prvih vrstah sedele mnoge njegove bivše oboževalke: »To je vse radi vas, babe. Sram vas bodi. Saj mi niste nič šenkale. Za ono, kar ste mi dale, sem vas moral...« (in pokazal je z vulgarno gesto udeleževanje ljubezni). Predsednik je ukazal straži, naj ga takoj odvede. Dobrohruska se je pa začel s stražniki prerivati in kričati: »Ne dotikajte se me, da ne postanem nervozen. Prijavim priziv!« Medtem so ga izvlekli skozi vrata.

Neguajte zobe s
„PEBECO“,
poslužujte se „NIVEA“ za kožo

Vestnik „Svobode“.

Proslavimo 60letnico Maksima Gorkegal

Gorki, slavni ruski pisatelj, po svojem oblikovanju in spoznanju, po nazornosti in moči jezika, po globini in resničnosti svojega doživetja eden največjih v svetovni literaturi, je posebno blizu nam trpečim slovenskim proletarcem.

Komaj devet let star, brez sredstev in brez izobrazbe, se je napotil sam po širni, brezmejni Rusiji. Preživljal se je kot čevljarski in slikarski vajenec, kot mladi kuhar na parniških Volge, kot težak, pek in železničar. Svojo mladost je preživljal med revnimi in zavrnjenimi, med vagabundij, pustolovci in romarji...

Po petnajstih letih bede in romanja je pričel pisati. Leta 1892 je kot železničar v kavkaškem mestu Tiflis objavil svojo prvo povest o ciganu »Makar Čudra«. Čez nekaj let je že postal najpriljubljenejši ruski pripovednik, ki pozna ljudstvo, ker je med njim živel.

Za nas delavce je Gorki simbol povzdige proletarca nad vsem meščanskim svetom.

14. marca bo 60 let, odkar se je rodil Gorki.

Centralni odbor »Svobode« pozivlja vse svoje podružnice, da proslave njegovo 60letnico s predavanji o njegovem delu in življenju in z recitacijami iz njegovih najboljših del. Te dni bodo dobile podružnice predavanje in dela za recitacije, tako da se bodo lahko vse pravočasno pripravile na proslavo.

Vse delavske strokovne, politične in združne organizacije prosimo, da tudi svoje člane in somišljenike zainteresirajo za to proletarsko kulturno slavnost.

Centralni odbor »Svobode«.

Maribor

Sodr. Zorman je umrl. Mariborsko delavstvo je izgubilo enega svojih starih veteranov. Sodr. Zorman, znan delavski zaupnik in agitator, je danes nenadoma preminul. Naše organizacije, strokovne in politične, so izgubile izbornega, zvestega sobojevnika.

Predavanje Prosvetnega odseka Delavske zbornice se vrši v četrtek, dne 1. marca v prostorih Delavske zbornice v palači Pokojninskega zavoda. Začetek ob 8. uri. Predava prof. Favai o delavskem gibanju po vojni.

Mariborsko narodno gledališče.
Sreda, 29. febr.: Manon. Ab. A. Kuponi.

Mariborski mestni proračun. Krize v upravah obeh največjih občin Slovenije: Ljubljane in Maribora.

Dve dvanajstini upravnega leta 1928 sta že pri kraju in mi še nismo na jasnem, kak bo naš proračun. Finančno-gospodarski odsek mariborskega občinskega sveta se je v četrtek dne 23. februarja prvič sestel, da razpravlja o letošnjem proračunu. Mestno knjigovodstvo je sicer sestavilo nek proračun, ki je po svoji obliki nekako podoben proračunom prejšnjih let, toda vsebinsko je to en pravcati konglomerat, ki je podoben hiši, zgrajeni na pesek, ki nima nobene sigurnosti.

Redni proračun — brez občinskih podjetij, ki so posebej — izkazuje nad 13 milijonov dinarjev potrebščin in upoštevajoč vse dosedanje občinske davščine, izkazuje isti okroglo 300.000 Din primanjkljaja. Bivši župan dr. Leskovar pa je dal v proračun vnesti kot dohodek vsoto Din 1.804.000.—, ki je po njegovem mnenju že zasigurana in ki bi jo imel vojaški erar letno plačevati kot najemnino za tri občinske vojašnice, radi katere najemnine se mestna občina z erarjem prava. Prva in druga inštanca sta sicer gornjo vsoto prisodili mariborski mestni občini, ali erar ne popusti in je zadeva sedaj pri stolu sedmorice.

Pa recimo, da bo tudi ta zadnja inštanca razsodila občini v prilog, kdo more jamčiti, da bo potem prišla občina tudi do denarja? Toda klerikalci so ravno to stvar ob času občinskih volitev najbolj napihovali, da si so dobro vedeli, da bo še mnogo vode po Dravi poteklo, predno se bo to uresničilo. Seveda novi župan pa, dasi je Leskovarjev strankar, vendar noče fiktivnega proračuna, ampak samo takega, s katerim more računati. Zato se mora sedaj ta postavka kot dohodek za enkrat še črtati ter skušati na kak način doseči ravnovesje. To pa ni lahka reč, gre za okroglo dva milijona dinarjev.

Ker se je od sestave tega fiktivnega proračuna pa do danes marsikaj izpremenilo, zato je opozicija pričakovala od referenta dr. Jerovška, da bo podal nekak splošni pregled in še le tedaj bi se naj šlo v detajle. Toda za to on ni, ker se ta gospod, ki sicer zelo rad referenta markira, noče potruditi, da bi materijo izdatno proučil, ampak on se raje omeji na to, da kratkomalo črta postavke kar tako, češ: to in to ne bo potrebno ali pa bomo še izhajali za letos! Tako

se gotova popravila ali naprave od leta do leta črtajo ter odlagajo na prihodnje leto. Splošen pregled bi bil že radi tega potreben, ker, kakor že zgoraj rečeno, se je v zadnjih mesecih mnogo izpremenilo. Tako n. pr. imamo sedaj nov davčni zakon, ki bo gotovo prinesel nekatere spremembe v obdavčevanju toliko glede občinskih davščin kolikor tudi glede davkov, ki jih mora občina sama plačevati. Nadalje se je medtem obrestna mera zopet nekoliko izpremenila. Vse to in še marsikaj drugega bi upravičeno zahtevalo, da dobi občinski svet kolikor mogoče jasno sliko o občinskem gospodarstvu. Toda gospodi menda ni všeč, da bi drugi preveč izvedeli. Ampak zagotovljeni naj bodo, da si opozicija ne bo dala ust ter oči zavezati, ampak bo gledala ter govorila! Več drugič.

»Dobri vojak Švejk« na mariborskem gledališkem odru — minuli torek — je bil dogodek prve vrste ne samo za Maribor, ampak za jugoslovanski teater sploh. Medtem ko se moderna gledališča drugih držav še posvetujejo, ali bi ali ne, so si naši vrli igralci naročili Švejka naravnost iz »delavnice«, iz Berlina. Vsekakor korajža. In mojstrsko so ga podali. Danes je briljiral v najboljši svoji vlogi, kar smo jih do sedaj videli na našem odru! Ne veš, ali je bil Daneš rojen samo zato, da bo nekaj kreiral Švejka, ali je pa Hašek v duhu videl pred seboj Daneša, ko je pisal svojega Švejka. Bil je res na višku. Njegov češki naglas, mimika in naravna prostodušnost so se izlivali v dovršeno celoto. In videlo se je, da se je skrbno pripravil; nobenega zapenjanja, šlo je vse lepo in gladko. Ostale vloge so že po značaju dela samega podrejene važnosti, izvzemši vlogo nadporočnika Lukaša. Izredno dobra je bila Kraljeva kot gostilničarka, dober kadet je bil Harastovič, druge vloge so pa bile slabo zasedene. Tajni policist je bil slab; oficirji niso bili oficirji. Lepo se je izkazala režiserska umetnost. Režiser g. J. Kovič je dokazal, da je mogoče tudi na skromnejših odrih z razumevanjem in ljubeznijo do dela dobro režirati. Vseh 14 slik se je odigralo v primeroma kratkem času, dve in pol uri, gladko, skoro brez odmorov, ker so se tudi ti izrabili z duhovitimi intermezi pred zastorom, ki ga je za to priliko oskrbel naš umetnik-slikar g. Niko Pirnat. Zelo simpatično je publika sprejela tudi novost, ki smo jo ob tej priliki pri nas prvič videli, namreč vez med odrom in auditorijem. Igralci so prihajali čez dva improvizirana mostova iz auditorija na oder in obratno, zlasti je učinkoval prizor z raznašalci časopisov, ki so se razkropili po parterju, ložah in galeriji. Vse je bilo pristen Švejkov milje in publika se je smejala in bila resna, predvsem pa hvaležna, zelo hvaležna zlasti Danešu.

Celje.

Shod, ki se je vršil v soboto zvečer v Celjskem domu, je imel vsestransko dober uspeh. Že udeležba je pokazala, da se delovno ljudstvo tudi v Celju zaveda kritičnega položaja,

v katerem se nahaja. Moramo reči, da v Celju že dolgo ni bilo tako dobro obiskanega shoda in udeležba na sobotnem shodu je znak, da delavstvo in nameščenstvo čuti, da bo treba kreniti na pot osamosvojitve tudi na političnem polju. Shod je otvoril s. Komavli, ki se je uvodoma spominjal 25 letnice smrti sodruha Železnikarja ter na kratko razložil delovanje prvega borca med slovanskim proletarijatom za svobodo in socializem. V počaščenje spomina na s. Železnikarja so navzoči sodruhi vstali s sedežev ter zaklicali: Slava. Predsednikom shoda je bil predlagan s. Hrastnik, ki je podal besedo našemu poslancu s. Petejanu. Sodruga Petejan je v poldruhu uro trajajočem govoru poročal o političnem položaju v državi, s posebnim ozirom na zadnjo vladno krizo. Poročajoč o proračunu in davkih je s. Petejan z uradnimi številkami dokazal način, kako naše meščanske stranke nalagajo bremena revnim slojem, dočim na drugi strani izdajajo za nepotrebne stvari ogromne vsote. Ravno tako je s. Petejan na podlagi uradnih podatkov dokazal kako krivično se izplačujejo penzije, katere izkazujejo za one, ki so služili državi celo življenje prav nizke izdatke, dočim dosegaajo za visoko gospodo številke, ki segajo v posameznih slučajih v stotisoče letno. Cel govor s. Petejana je bil spremljan s burnimi medklci in ogorčenjem na navlo buržoaznih vlad in strank. Stvarno in lepo poročilo s. Petejana je imelo na vse navzoče globok vtis, ko je pa s. Petejan poročal o nečloveškem ravnanju v beograjski glavnači, je ogorčenje poslušalcev doseglo višek, ki se je izrazil v burnih protestih proti inkvizitorski reakciji. Sodruga Petejan je ob zaključku pozval delavstvo na neumorno delo za socializem, navzoči pa so se s. Petejanu za lepo in učinkovito poročilo zahvalili z gromovitim aplavzom. Za s. Petejanom je poročal s. Komavli o komunalni politiki v celjski občini, na kar je s. Hrastnik zaključil skoro tri ure trajajoči shod.

Trio: Sancin, Marsič, Mutz nastopi v četrtek, 1. marca t. l. ob pol 9. uri zvečer, v veliki dvorani Narodnega doma. Na sporedu koncerta so: Beethovnov VII. trio op. 97, Dvořakov trio v B duru in Smetanov trio v G molu. Vstopnice se dobijo v trgovini Goričar in Leskovšek. Sodruga priporočamo, da se koncerta udeležijo v čim večjem številu.

Člane krajevne organizacije SSJ v Celju pozivamo, da poravnajo članarino pri blagajniku sodr. Božiču v Kons. društvu, ker se bo v kratkem vršil občni zbor krajevne organizacije. Vsak član naj tudi privede v organizacijo vsaj po enega novega člana, da se število članstva čim več zviša, ker čakajo organizacijo važne naloge. Kr. pol. odbor SSJ.

Zagorje ob Savi.

Dne 17. t. m. se je vršila prva seja gerentskega sosveta po izstopu dveh članov SSJ iz istega. Seje so se udeležili razun enega tudi vsi SDSarji, kljub temu, da so prej ogorčeno izjavljali, ko so jih klerikalci skupno s

socialisti vrgli iz obeh krajevnih šolskih odborov, da s klerikalci nočejo imeti nič več skupnega. No, pa pokazalo se je, da od sokolskega doma pa do župne cerkve pri nas ni daleč. — Značilno na dnevnem redu te seje je bilo to, da je bivši gerent zaprosil za odpis po uradni reviziji ugotovljenih 68.000 Din primanjkljaja. Temu so se klerikalci uprli in še z dvema demokratoma sklenili, da mora bivši gerent v 14 dneh podati občini izjavo, kako misli to vsoto poravnati in to z obrestmi vred od časa, ko je novi gerent prevzel posle. Mi sicer nikomur nočemo škodovati, ali držimo se načela: dajte cesarju kar je cesarjevega in bogu kar je božjega; v tem slučaju pa, kar je občinskega občini!

Nesreče. Priganjaški sistem v obratih T. P. D. postaja vedno večji. Posledice tega so pa tudi vedno bolj množične nesreče. Tako je pred dnevi zagrabila transmisija ključavničarja Govejseka P. ter mu zlomila roko. Le njegovi prisotnosti duha se črna zahvaliti, da ga ni popolnoma zmečkalo, ker je še v zadnjem trenutku pogon izločil. Isti dan pa je v Kisovcu zasula plast premoža kopača Klopčiča F. ter mu zlomila nogo.

Pustno rajanje se pri nas vrši pod dojmom velikih davščin in alkoholne pijače oblastni skupščini, kar gre predvsem zasluga klerikalcem in pa strogemu razglasu na občinski deski glede obnašanja v pustnih dneh. Tako izgleda, da bomo mi že itak solidni Zagorjani postali po še kakšni kleroradikalni vladi najsolidnejši ljudje naše domovine in ne bomo več pusta pokopavali.

Študenti pri Mariboru.

V soboto, dne 3. marca, priredi kraj. organizacija socialistične stranke Jugoslavije ob 7. uri zvečer v prostorih gostilne Majhenič zanimiv družabni večer. Sodrugi in sodružice, kakor tudi prijatelji in prijateljice stranke, se vljudo vabijo, da se tega zabavnega večera polnoštevilno udeležijo. Odbor SSJ.

Samomor. Dne 25. t. m. si je na tragičen način vzel življenje vratar državne železnice, s. Anton Šauperl, in sicer v njegovem stanovanju v Kr. Matjaža ulici. Pogreb rajnega se je vršil 27. t. m. na pokopališču v Studencih. Umrli je bil mož značaja in spoštovan ne samo od njegovih predstojnikov, ampak tudi od njegovih sodelavcev in prijateljev. Četudi levo orientiran, je stal vzlic temu vedno v socialističnih vrstah in je bil leta 1924 tudi izvoljen v občinski odbor, odločil pa je to mesto v prid enemu njegovih prijateljev. Kaj je gnalo imenovanega v prezgodnji grob, se ne da natančno konstatirati, da pa je vplivala k temu neznosna beda, v kateri se nahajajo železničarji, to je gotovo.

Predavanje o Maksimu Gorkemu se bo vršilo v soboto, dne 10. marca ob 8. uri zvečer v društveni telovadnici »Svobode« v Studencih. Opozarjamo že sedaj vso našo kolonijo na to važno predavanje o velikem ruskem pisatelju in revolucionarju ter pričakujemo najštevil. udeležbe.

Čevlje po meri

kakor tudi vsakovrstna popravila iz najboljšega materiala, sol dna in točna izgotovitev po najnižjih cenah.

August Gusel, čevlj. mojster
Maribor, Frankopanova ulica Nr. 55

Mobilije vsakovrstne od navadne do najfinejše izdelave iz mehkega, trdega kakor tudi inozemskega lesa po najnižjih cenah. Samo lastna izdelava v Produktivni zadruzi mizarskih mojstrov. S prvim majem zelo znižane cene, solidno in dobro delo kakor tudi enoletno jamstvo.

Maribor, Grajski trg štev. 3.

ŠTAMPILJE.

S. PETAN, Maribor, Aleksandrova c. 43, nasproti gl. kolodvora.

„Dürkopp“ šivalni stroji,

bodisi za čevljarje, krojače, šivilje ali za domačo porabo, so bili in ostanejo vedno najboljši. — Posebno pa opozarjam čevljarje, da imajo v zalogi **levične stroje** (Linkarm), najboljše kakovosti in po brezkonkurenčnih cenah, proti 10letnemu jamstvu. — Se priporoča **JUSTIN GUŠTINČIČ**, trgovina in mehan. delavnica. Maribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti Narodnega doma.

„JUNIPER“

zeleno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljše sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu itd.

„JUNIPER“ PRSNE KARAMELE

so edino sigurno sredstvo proti kašlju, hripavosti itd. — Dobi se v vseh lekarnah drogerijah in konzumnih trgovinah. Trgovci, zahtevajte takoj engros cene. — Glavna zaloga:

VITOMIR DOLINŠEK

Zaloga parfumerije, kosmetike, kemikalij in galanterije

CELJE, GOSPOSKA ULICA 4

Pridobivajte naročnike za „Delavsko politiko“!

Wiener Radioverlag, Wien, I., Pestalozzigasse Nr. 6./11.

Necobhodno potreben je za vsakega radioamaterja

Radio-koledar 1928

Cena Din 25.— in

Radio-karta 1928

Cena Din 15.—,

Izdaja „Radiowelt“.

Vsi kupujejo obleke pri

J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324
Prodajalne v **Slomškovi ulici štev. 2 in na Glavnemu trgu štev. 18**

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko **D. P.**